TE ZEGELEN

1854. N° 99.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG 12 DECEMBER.

BIJ DEZE COURANT WORDT EEN BIJVOEGSEL UITGEGEVEN.

WEENEN, 9 December.

Het drievoudig verbond, hetwelk den 2 dezer alhier gesloten is, behelst, hoewel men veronderstelt dat den woordelijken inhoud niet voor dat het geratificeerd is, bekend zal worden, naar men verzekert, de volgende bepalingen:

1. Eene schending van het Turksche grondgebied in de Donau-vorstendommen door eene gewapende Russische magt, zal beschouwd worden als eene oorlogsverklaring tegen Oostenrijk;

2. De Oostenrijksche troepen in de Donau-vorstendommen zullen zoodanig versterkt worden, dat de Turksche krijgsmagt hare operatiën ongehinderd kan beginnen;

3. Ingevolge het verlangen van de Westersche Mogendheden, zullen 20 à 30,000 man Oostenrijksche troepen naar Varna verlegd worden, die des noods naar de Krim kunnen gezonden worden.

4. De Westersche Mogendheden verbinden zich om te bewerken dat het grondgebied van den Keizer van Oostenrijk in elk geval ongeschonden blijft.

Bij het tractaat is een geheim artikel gevoegd.

Eindelijk zouden de drie contracterende partijen Pruisen uitnoodigen om tot deze alliantie toe te treden, waartoe men veronderstelt dat grond bestaat, zoo mede dat het Duitsche Verbond zich aan het tractaat zal aansluiten.

Een onzer dagbladen meldt ten aanzien dezer gewigtige gebeurtenis, het navolgende: „In kringen, in welke men goed onderrigt kan zijn, wordt verzekerd, dat, tengevolge van het tractaat van Oostenrijk met de Westelijke Mogendheden, binnen den tijd van eene maand van Rusland zal worden verlangd eene verklaring, of het de door de drie Mogendheden gestelde vredes-voorwaarden zonder omwegen aanneemt, of afwijst. Men voegt daarbij, dat, indien Rusland voor den laatsten dag dezer maand niet op eene duidelijke en ondubbelzinnige wijze van zijne aanneming zal hebben doen blijken, de oorlog tusschen Oostenrijk en Rusland als verklaard zal moeten worden beschouwd."

Men zegt dat Prins Gortschakoff Woensdag eene langdurige conferentie met den minister van buitenl. zaken, graaf v. Buol, heeft gehad; men voegt er bij, dat de Russische gezant zeer verrast is geworden door de tijding van het met de Westersehe Mogendheden gesloten alliantie-tractaat; hij heeft dadelijk naar Petersburg getelegrapheerd om instructien, en men is nieuwsgierig naar het antwoord; welligt zal Prins Gortschakoff het bevel ontvangen, om Weenen te verlaten. Een dagblad wil weten, dat deze Russische gezant in gehoor door den Keizer is ontvangen.

— Volgens berigten uit Bucharest heeft het Turksche leger zich van de grenzen van Bessarabie teruggetrokken, daar Omer-pacha het bevel heeft ontvangen, de vroeger bepaalde expeditie in Bessarabie uit te stellen. 35,000 Turken zijn naar de Krim ingescheept ter versterking van de daar aanwezigè troepen. Omer-pacha heeft zich naar Varna begeven.

— Volgens berigten uit het Koningrijk Polen wordt van de Russische zijde het zenden van troepen naar Bessarabie en naar de Krim met den grootsten ijver voortgezet en er bestaat geen twijfel, dat Rusland al het mogelijke doet, om Sebastopol en de Krim te behouden.

LONDEN, 8 December.

Door de dagbladen is het berigt hier te lande ontvangen dat de Hertog van Cambridge in een staat van volslagene geestverbijstering naar Malta vertrokken is. Ofschoon men hoopt dat dit berigt overdreven is, blijkt het toch uit den volgenden brief, den 13den laatstleden voor Sebastopol aan een dagblad hier te lande gezonden, dat de Prins door de gebeurtenissen van 5 November diep geschokt is geworden: „De Hertog van Cambridge heeft zich aan boord begeven. Gedurende den slag van Inkermann onderscheidde hij zich door zijne koelbloedigheid en dapperheid; hij werd ligt gewond en zijn mantel door kogels aan flarden gescheurd; maar toen alles gedaan was bleek het door zijne brigade geleden zwaar verlies voor hem te veel te zijn; zijn geestkracht nam af en hij achtte het noodig het tooneel der slagting voor eenigen tijd te verlaten. Ieder man der garde had, wel is waar, zes Russen doen sneuvelen, maar toch was ons verlies nog zwaar genoeg om den Hertog diep te grieven en eene verwijdering om uit te rusten hoogst noodig te maken. Het zou mij niet verwonderen als hij in Engeland ging overwinteren en in het voorjaar herwaarts terugkwam."

— De rampen, door de stormen op de Zwarte zee veroorzaakt, zijn thans door de admiraliteit bekend gemaakt. Het verlies van het schip *the Prince* is in geld ongeveer 700,000 L. st. (ruim 8 millioen gulden). Het kostte 150.000 L. st., en had eene hoogst noodige lading in voor het leger, die op 500,000 L. st. geschat wordt, als bestaande in 40,000 stel winterkleederen, eene menigte levensbehoeften en krijgsvoorraad. Alles is verloren, schip, lading en bemanning, behalve zes man der equipage, die op de klippen klouterden.

Het schip *the Resolute* ligt thans met eene lading van 900 tonnen buskruid op den bodem der Zwarte zee.

De waarde van het geheele verlies der geallieerden in de Zwarte zee, wordt berekend op bijna twee millioen L. st. (24 millioen Nederl.). Ten gevolge van dezen tegenspoed, en geleid door den somberen toon zijner Konstantinopelsche brieven, zegt de *Times*: „Zoo schijnt het dan dat al het materiëel, benoodigd tot voortzetting der belegering en ter voorziening in de strengheid des winters, met ééne vlaag is weggevaagd; en zelfs wanneer wij ons vergenoegen met blootelijk onze stelling op de hoogte boven Sebastopol te handhaven, zijn wij blijkbaar niet in staat om onzen ergsten vijand, den aanstaanden winter, te weêrstaan. Alles liep zamen om onder de ondoorgrondelijke beschikking des Hemels, het kostbare schip en de lading van *the Prince* te doen vergaan. Te Scutari kon het niet aanleggen om het hospitaal te voorzien, doordien de krijgsvoorraad voor Balaclava geladen was. Te Balaclava hield eene stijve koelte den bodem buiten, doordien de ingang der haven nauaw en kronkelend is." Alleen het grootste gedeelte van het welbekende 46ste regement landde. Eenige sapeurs en officieren van gezondheie benevens andere officieren waren nog aan boord. Beproevende het anker te werpen mislukte dit, door het niet houden van den kabel, tot tweemaal toe. Een derde doch kleiner anker hielp voor koren tijd, doch brak den 13 November. De masten werden gekapt en de stoom opgestookt; doch de achtermast beschadigde in den val de stoomschroef en het reddelooze schip werd in tien minuten op de klippen geworpen en verbrijzeld.

De storm, welke de vloten der geallieerden zoo zeer geteisterd heeft, vernielde ook, gelijk men uit Odessa meldt, een uit verscheidene honderd wagens bestaand Russisch transport van levensmiddelen en ammunitie, hetwelk in de Taurische steppen door ontzettende sneeuwstormen overvallen werd. Op nieuw verzekert men, dat de verpleging van het Russische leger ontzaggelijk kostbaar en moeijelijk is.

— De *Times* zegt, dat de Regering aan het Parlement eene vermeerdering van het leger met 43 bataillons van linie, elk van 800 man, een bataillon artillerie en een bataillon jagers zal aanvragen; dus te zamen ongeveer 36,000 man.

— Gisteren was het getal vrijwilligers, dat zich aanbood, zoo groot, dat men de hulp der politie bij den ingang der zaal van de inschrijving noodig had.

— Maandag was men in de magazijnen van den Tower druk bezig met het afzenden van eene menigte benoodigdheden, voornamelijk winter-kleedingstukken, ten behoeve van het leger in de Krim, en wel van elk artikel voor 40,000 manschappen, en bovendien 10,000 stuks ten dienste van officieren. — Maandag hebben ook groote aanbestedingen van levensmiddelen voor het leger plaats gehad, o. a. van 500,000 ponden gekookt rundvleesch. In het arsenaal te Woolwich is men bezig met het afleveren van ruim 500 ton kanonkogels en bommen. Aan het gouvernement worden nu wekelijks 1100 à 1200 minié-buksen geleverd.

— Volgens een brief uit Balaclava heeft een Russische officier, stervende, verklaard, dat de geallieerden door een deserteur uit het vreemden legioen verraden werden. Deze laatste zou onder anderen gezegd hebben, dat de batterijen aan den linkervleugel met eene zekere onachtzaamheid bewaakt werden, zoodat dan ook een aanval naar dien kant door de Russen besloten was.

— Men heeft herhaaldelijk gezegd, dat de Russen ook vuurden op hen die bezig waren de dooden te begraven en dat lord Raglan dien betreffende bij den Russischen opperbevelhebber eene klagt had ingeleverd. Thans verneemt men, dat lord Raglan bij dagorder aan het leger heeft bekend gemaakt, dat de vijand voortaan niet zoude vuren op hen, die de dooden ter aarde bestelden, wanneer alsdan eene zwarte vlag werd geheschen.

— In de dagbladen leest men gedurig brieven uit de Krim, door onze militairen en meerendeels door onder-officieren en gemeenen aan hunne nabestaanden in het vaderland geschreven. „De stijl en de geest dier brieven, en der honderden die wij buitendien gelezen hebben maar niet konden opnemen — zegt de *Times* — getuigen zeer gunstig van den Britschen soldaat van onzen tijd. Daarin heerscht een goede geest, moed en vooral vertrouwen op de Voorzienigheid; geen gemeen woord, geene ongodsdienstige uitdrukking, geen haat tegen den vijand vindt men er. In de laatste jaren zijn wij begonnen onze militairen meer menschelijk en redelijk te behandelen, en hen niet langer door geweld en schrik alleen te regeren; het blijkt nu dat die hervorming, welke voor vele zich wanende deskundigen een gruwel was, onze soldaten tot betere menschen gemaakt heeft; en dat zij daarbij in dapperheid niet verloren hebben, is in de veldslagen aan de Alma, bij Balaclava en bij Inkermann gebleken."

PARIJS, 10 December.

Bij Keizerlijk besluit van den 25sten ll. is op de dienst van 1854 een nieuw buitengewoon crediet geopend van 25,700,000 francs, tot betaling der buitengewone uitgaven welke voortspruiten uit het zenden van twee nieuwe divisien naar het Oosten en uit de onvoorziene oorlogsomstandigheden. Dit crediet is dus gesplitst: soldij en onderhoud der troepen 12,250,000 francs, kleeding en kampering 3,000,000 francs, transporten 8,000,000 francs, harnassement 150,000 francs, fourrages 1,000,000 francs en materieel der genie 1,300,000 francs.

— De *Moniteur* deelt berigten uit Sebastopol van 28 November mede. Volgens die berigten had zich het weder aanvankelijk verbeterd. De werkzaamheden van het beleg hadden door den slechten toestand der wegen moeten gestaakt, doch zouden thans met vernieuwde kracht hervat worden. Er kwamen onophoudelijk versterkingen aan, onder anderen het zesde regement dragonders, zes bataillons jagers te voet en onderscheidene detachementen. De vijand bleef onbeweeglijk en dekte zich door veelvuldige verschansingen.

— Met de *Caire* zijn te Marseille tijdingen ontvangen uit Konstantinopel dd. 25 November. Van de door de jongste stormen in de Zwarte zee beschadigde schepen, hebben 14 die schade bijna geheel hersteld en zullen dienen om versterking naar de Krim over te brengen. Men hoopt ook een gedeelte der gestrande transportschepen weder vlot te krijgen. Dertig schepen zijn op de Aziatische kust tegenover de Krim gestrand. Het is echter niet waar, dat met het schip *Prince* eene aanzienlijke hoeveelheid kontanten zou zijn vergaan, zijnde de specie te Konstantinopel achtergelaten.

Uit de Krim verneemt men, dat de Russen, na hunne verschansingen bij Balaclava te hebben vernield, zich ten Noorden van Sebastopol verschansten.

Ook is te Marseille de *Tabor* aangekomen met berigten uit Konstantinopel tot 30 November. In een, op den 28sten te voren in het kamp voor Sebastopol gehouden raad, had de generaal Canrobert besloten tot het leveren van een grooten slag op den 2 December. Die tijding verwekte veel geestdrift onder de troepen der geallieerden. Op den 30sten zou het vuur der geallieerden met hevigheid hervat worden. De Russen hadden gebrek aan alle soort van levensmiddelen; zij waren zeer gedemoraliseerd. Eene bestorming werd als na op handen verwacht. Bij den uitval uit de vesting op den 23sten hadden de Engelschen 16 stukken geschut van den vijand vernageld. De laatste paralel was op 100 ellen afstands van de vesting voltooid. Het grootste vertrouwen heerscht in het kamp des verbonden legers.

De laatst uit Konstantinopel ontvangen berigten melden nog, dat Prins Menzikoff op 26 November zijn hoofdkwartier te Bakschisarai had gevestigd. De generaal Liprandi stond met een korps van 20,000 man in de rigting van Balaclava, doch niets duidde aan, dat hij voornemens was de geallieerden aan te tasten, of het geretrancheerde kamp te herstellen.

De wegen in het binnenland waren bijna onbruikbaar voor het vervoer der Russische provianderingen. Uit Algerie waren versche hulptroepen aangekomen.

Ook uit Egypte waren 2200 man, onder Menckly-pacha gearriveerd, terwijl nog 5000 man der geallieerden verwacht werden. De tot nu toe ontvangen versterkingen werden reeds als voldoende beschouwd, om een slag te leveren, welke binnen zeer korten tijd werd te gemoet gezien. Te Konstantinopel werden aanzienlijke aankoopen gedaan voor de overwintering der troepen. Men was er in geslaagd de *Henri IV* te redden, het geschut van dat vaartuig was aan land gebragt en de helft er van voor de belegeringswerken gebruikt. (*Hbl.*)

— Men beschouwt het hier als eene opmerkelijke bijzonderheid dat het verdrag met Oostenrijk den 2 December, en dat juist op den verjaardag dat Napoleon I, in 1804, uit de handen van den Paus de Keizerlijke kroon ontving; van den veldslag bij Austerlitz in 1805 en van den *coup d'état* in Frankrijk in 1851, is gesloten.

— De *Pays* zegt omtrent de gevolgen van het December-verdrag: „Rusland zal zich of niet sterk genoeg gevoelen, om den kampstrijd tegen gansch Duitschland te aanvaarden, en besluiten, de aan hetzelve gestelde voorwaarden aan te nemen, alvorens nieuwe nederlagen zijnen toestand nog bedenkelijker maken, of het zal Oostenrijk de handschoen toewerpen, gelijk het aan Frankrijk en Engeland gedaan heeft, en op de kennisgeving van het verdrag met de terugroeping van zijnen gezant antwoorden.

In het eerste geval is wel nog niet de vrede, maar toch de weg bereid tot onderhandelingen, waarvan de grondslagen voor alle partijen aannemelijk kunnen zijn. In het laatste geval duurt de oorlog steeds voort, maar onder medewerking van eenen nieuwen bondgenoot, die over 500,000 bajonnetten gebiedt en wiens oostelijke grenzen de Donau, de Dniester en de Weichsel vormen. Het is onmogelijk, er reeds heden over te oordeelen, welk besluit Rusland nemen zal. Vele lieden, die in diplomatieke zaken ervaren zijn, gelooven aan eene hervatting der onderhandelingen. Het schijnt zeker, dat dadelijk naar de ratificatie van het verdrag, Oostenrijk eenen laatsten eisch aan het Petersburgsche hof doen zal, waarvan de inhoud met de Westersche Mogendheden zal overlegd worden. Zoodanige stap is onder de tegenwoordige omstandigheden van groot gewigt, zoodat hij wel indruk op den Czaar zou kunnen maken. Sedert acht of tien maanden, dat de kampstrijd ontstond, heeft Oostenrijk geen dag verloren, om zich te versterken en al zijne middelen tot handelen te verzamelen. Bovendien staat Oostenrijk niet alleen. De jongste maatregelen, in overleg met Pruisen genomen, hebben inderdaad den ganschen Bond op den door Oostenrijk gebaanden weg geleid. Wat Pruisen in het bijzonder betreft, zoo wordt het door het additionele artikel, hetwelk onlang onderteekend werd, tegen zijnen wil gedrongen ter medewerking tot de bereiking van het gemeenschappelijke doel. Welk vertrouwen de Czaar ook op de onverwinnelijkheid zijner armée stellen moge, al deze omstandigheden te zamen zijn wel geschikt om hem tot nadenken te brengen. Eene breuk met Duitschland zou een geducht gewigt in de weegschaal van Europa leggen. Zijne grenzen zouden zelfs bedreigd zijn, en de ontzaggelijke uitbreiding zijner linia

van verdediging zoude hem noodzaken tot ligtingen van troepen, die met zijne hulpmiddelen volstrekt niet in evenredigheid zouden staan. Het zou derhalve mogelijk zijn, dat hij, omtrent zijne ware belangen beter ingelicht, deze laatste gelegenheid aangreep, om zijn rijk en zijne dynastie voor een onvermijdelijken ondergang te behoeden. In het tegengestelde geval, is onze positie duidelijk; en het resultaat van het verdrag van 2 December kan niet twijfelachtig zijn. Hoedanig ook de inhoud van de conventie moge zijn, de bedoeling is, Oostenrijk en met hetzelve geheel Duitschland te laten medewerken tot het doel, dat wij beoogen."

— Er hebben te St. Cloud nieuwe proefnemingen plaats gevonden met de uitvinding van den heer Stewart Mac Glashen, om boomen van de eene plaats naar de andere te verplanten. De proefnemingen zijn volkomen gelukt; een acacia van 10 mètres hoogte en 50 centimètres in diameter is door de machine uit den grond getrokken, hoewel twintig paarden dit niet zouden hebben kunnen doen. De toestel is zoo krachtig, dat, naar men zegt, eeuwen heugende boomen van den grootsten omvang, daarmede uit den grond genomen kunnen worden.

BERLIJN, 8 December.

De brief van graaf Nesselrode, waarin deze namens den Czaar den Russischen gezant alhier, van Budberg berigt geeft van de aanneming der 4 vredesvoorwaarden, wordt heden bekend gemaakt. De graaf zegt, dat in Duitschland algemeen de vrees bestaat, dat de Oostersche zaken eene scheiding tusschen de groote Duitsche staten zal veroorzaken, die de rust en welligt ook het bestaan van den Bond zouden kunnen in gevaar brengen. Rusland steeds gehoor gevende aan den wensch, om de verderfelijke gevolgen van den oorlog zooveel mogelijk te beperken, heeft Duitschland voor dit gevaar willen behoeden. Daarom wordt de gezant gemagtigd aan het Pruisisch kabinet te verklaren, dat de Czaar geneigd is deel te nemen aan de onderhandelingen, die ten doel hebben het herstel van den vrede op de hieronder staande 4 voorwaarden:

1. Gemeenschappelijke waarborg door de vijf Mogendheden van de godsdienstige en burgerlijke regten der Christenbevolking van het Turksche rijk, zonder onderscheid van godsdienst;

2. Beschermregt over de Vorstendommen in gemeenschap door de vijf Mogendheden op dezelfde voorwaarden uitgeoefend, als de verdragen van Rusland met de Porte ten hunnen gunste hebben vastgesteld;

3. Herziening van het verdrag van 1841; Rusland zal de vernietiging van dat verdrag niet bestrijden, als de Sultan, voornaamste partij, er in toestemt;

4. Vrije vaart op den Donau, die regtens bestaat, en welke Rusland nimmer voornemens is geweest te belemmeren.

Rusland treedt in deze voorstellen, in de verwachting, dat de Westelijke Magten getrouwelijk de verpligting zullen nakomen, die zij tegenover Europa hebben op zich genomen, om de toekomst der Christenbevolking in het Turksche Rijk te vestigen, en dat dus hare regten, onder den waarborg worden geplaatst van alle mogendheden, waardoor het voorname doel, waartoe Rusland den oorlog voert, zou bereikt zijn.

De Czaar hoopt, dat geheel Duitschland de waarde van deze inwilliging zal begrijpen, en daarom de wigt van zijne eenparigheid zal leggen in de weegschaal ten gunste van een vrede, waarvan Oostenrijk en Pruisen in de 4 punten de grondslagen hebben aangegeven.

Mogt men zich van die eenheid van Duitschland, door de zorgen van Rusland op nieuw gehandhaafd, echter willen bedienen, om voorwaarden te stellen, zoowel in vorm als in inhoud onvereenigbaar met de waardigheid van Rusland, dan twijfelt de Czaar niet, of de Staten van den Bond zullen die eischen verwerpen, als niet overeenkomstig met de eerlijke gevoelens, die hen bezielt en met de ware belangen van Duitschland. Eene met kracht volgehouden onzijdigheid, gelijk die van den beginne van den oorlog af is aangekondigd, gelooft de Czaar met alle billijkheid te mogen wachten, ingevolge de toegevende wijze, waarop hij aan de wenschen van Duitschland heeft gehoor gegeven.

— De tijding van het te Weenen gesloten tractaat tusschen Oostenrijk en de Westersche Mogendheden, heeft alhier eenen zeer verrassenden indruk gemaakt, daar men verzekert, dat de onderhandelingen buiten weten van Pruisen zijn gevoerd. De raads-president heeft dadelijk eene langdurige conferentie met den Koning gehad, wiens ongerustheid, naar men zegt, zeer groot is.

FRANKFORT, 7 December.

Het ontwerp van besluit der Duitsche Bondsvergadering omtrent de Oostersche zaak, wordt opgegeven aldus te luiden:

1. Dat de Duitsche Bond, als Europesche mogendheid, de vier preliminaire punten, naar hunnen hoofdzakelijken inhoud beschouwt als geeigende grondslagen ter bevordering van eenen vereischten regts- en vredetoestand in Europa, en inzonderheid aan het eerste en tweede punt ook in opzigt tot de Duitsche belangen zal vasthouden;

2. Dat derhalve de bepalingen van den vrede op dezen grondslag moeten berusten;

3. Dat verder een aanval op Oostenrijk, hetzij op het grondgebied van den Keizerlijken staat, hetzij tegen zijne troepen in de Donau-vorstendommen, het gezamenlijke Duitschland verpligt, om Oostenrijk met alle middelen te ondersteunen;

4. Diensvolgens, en uit aanmerkingvan den steeds hagchelijker wordenden staat der Europesche aangelegenheden, zal aan de militaire commissie opgedragen worden, om de tijdige gereedheid der krijgsmagt van den Bond te bevorderen.

— Een dagblad wil de daling der graanprijzen op sommige markten reeds als een gevolg der hoop aangemerkt hebben welke door het sluiten van het Weener-verdrag van 2 dezer op herstelling des vredes is opgewekt. Wat hier van zij, zooveel is zeker dat, wierd die hoop verwezenlijkt, het dan weder onbelemmerd geworden verkeer met de Russische havens in de Oost- en Zwarte zeeën een ruimen aanvoer van granen en gevolgelijk eene aanzienlijke daling der prijzen zou veroorzaken, naardien de oogst in Rusland zeer rijk geweest is.

— Het zal voorzeker een welkom berigt voor de hoogschatters der letterkunde zijn, dat eerlang de briefwisseling tusschen Göthe en Herder, welke zoo lang te vergeefs verwacht werd, het licht zal zien. Reeds is men met de rangschikking daarvan ijverig bezig.

HAMBURG, 8 December,

De Russische garderegementen, die vroeger tegenbevel hadden ontvangen op hun weg van Petersburg naar Warschau, hebben thans hun weg vervolgd, en zijn te Warschau aangekomen. Warschau zelf is, naar men zegt, in bijna onneembaren staat van verdediging gebragt, terwijl ook Zamosc, Modlin en Demblin nader zijn versterkt. Het 1ste legercorps 50 à 54,000 man sterk betrekt even ten Zuiden van Warschau een legerkamp onder generaal Siewers. Ofschoon de krijgstoerustingen van Rusland uitgebreid zijn, blijft men van meening, dat het zich geheel bij het defensieve zal bepalen.

— Op dringende bevelen van de Engelsche admiraliteit ontvangen, is de vice-admiraal Charles Napier met de geheele vloot, op 2 vaartuigen na, van Kiel vertrokken om naar Engeland terug te keeren.

ROTTERDAM, 8 December.

Den 4 dezer, in den vroegen morgen, is op het Nieuwe Zand (*den Banjaard*) een driemast schip gestrand en geheel verbrijzeld. Met zekerheid kan men nog niet zeggen welk schip het is, doch eenige wrakstukken, die men opgevischt heeft en waaronder zich botervaatjes bevinden, waarop A. v. H. gebrand staat, en eene plank waarop A. van Hoboken te lezen is, doen vermoeden dat deze ramp het alhier te huis behoorende fregat *Hendrika*, kapt. Admiraal, getroffen heeft, dat den 26 November, met eene bemanning van 82 personen, waaronder 42 passagiers, naar Batavia uitzeilde. Van de schipbreukelingen weet men nog niets, alleen heeft men twee lijken (waarvan een, een manspersoon, als heer gekleed) in het Brouwershavensch zeegat drijvende gezien.

Uit Schveningen verneemt men vele bijzonderheden omtrent de langs de geheele kust aangespoelde voorwerpen. De heeren strandvonders zijn ijverig in de weer om de voorwerpen die komen aandrijven te bergen. Onder anderen verneemt men dat er kistje is aangespoeld, waarop het woord geheim voorkomt; ook een kistje met kleinoodien, zoo als gouden kettingen enz., voort een paket, waarop een adres aan eene familie geplaatst is, om na overlijden te worden geopend.

Ook zijn aangespoeld verscheidene balen met boeken, kisten met confituren, met spiegels, stukken van spiegels, en spiegellijsten, vaten, ledige verbrijzelde tonnen; voorts was daaronder een kistje met brieven, naar men zegt onder berusting van den burgemeester van Wassenaar; en te Scheveningen een kistje toebehoorende aan den heer Christiaan Blij, waarin een gesloten paket. Voor zoo ver men weet zijn er op deze stranden nog geene lijken aangespoeld en ziet men heden middag niets drijvende.

Te Westerschouwen is eergisteren aangespoeld een wrak, rood gekoperd, benevens een stuk dek, varkens, kippen enz.

Er is eenig vermoeden, dat er nog een ander vaartuig eene p... geworden, althans te Scheveningen is ook aangebragt een schee... naam *Asia*. Zoo men van elders weet moet er een Engelsch schoo... noeg te zelfden tijd in de Noordzee vergaan zijn, zoodat misschien d... op staat.

'S GRAVENHAGE, 9 December.

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

De Kamer heeft Donderdag hare werkzaamheden hervat. Onder de in... ingekomen stukken behooren de navolgende door de Tweede Kamer aa... en haartoegezonden wets-ontwerpen:

dat tot wijziging van hoofdstuk V der staatsbegrooting over 1853;

die tot naturalisatie van G. Gerhards en negen anderen;

dat tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor de algemeene lands... kerij voor 1855 enz., en

die tot vaststelling der hoofdstukken I, II, III en IV der staatsbegroo... voor 1855.

De Kamer heeft nog hare Afdeelingen hernieuwd, waarna de leden zich te... noeming van voorzitters en onder-voorzitters naar hunne respective sectien bege... hebben.

In de zitting van heden is medegedeeld: dat onder anderen door de Afdeeling... benoemd zijn:

1°. tot voorzitters de heeren: Insinger, van Beeck Vollenhoven, Cost Jorda... en Borski; tot onder-voorzitters de heeren: Blankenheijm, van Rijckevorsel, v... Heeckeren van Wassenaer en van Aylva van Pallandt.

2° tot rapporteurs voor de hoofdstukken I en II en IV der staatsbegrooting voor 1855 de heeren: Martens van Sevenhoven, van Beeck Vollenhoven, v... Eijsinga en van Sasse van Ysselt, en voor hoofdstuk III, de heeren: de Vill... de Pité, van Beeck Vollenhoven, van Eijsinga en van Sasse van Ysselt.

De Commissie van rapporteurs voor de wets-ontwerpen tot wijziging v... hoofdstuk V der staatsbegeooting voor 1853; tot vaststelling der begrooting v... uitgaven voor de Algemeene Lands-drukkerij, en tot naturalisatie van G. Ge... hards en negen anderen hebben daaromtrent hare verslagen uitgebragt. De K... mer heeft bepaald dat die wets-ontwerpen op aanstaanden Dingsdag den 12 deze... des namiddags ten 2 ure, zullen in behandeling genomen worden.

In deze zitting zijn ingekomen de bij de Tweede Kamer aangenomen hoofdstuk... ken V, VI en VII der staatsbegrooting voor 1855.

TWEÈDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

In de zitting van Woensdag zijn de beraadslagingen voortgezet over hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1855 (Departement van Binnenlandsche Zaken).

De artikelen 84 tot en met 97 der 7de afdeeling „onderwijs" gaven, met uit... zondering van artikel 94 „subsidien voor het onderwijs aan de Latijnsche scholen, gymnasien en het athenaeum te Maastricht *f* 42,438", waarbij de heeren Dirks en van Wintershoven en de Minister van Binnenlandsche Zaken het woord voerden, geene aanleiding tot beraadslagingen, en werden zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Over de 8ste afdeeling „kunsten en wetenschappen" werden eenige beschouwingen voorgedragen; bij de behandeling van artikel 98 „tractementen en belooningen der ambtenaren en bedienden bij 's Rijks archiven te 's Gravenhage *f* 8200", en artikel 102 „tractementen en belooningen der ambtenaren en bedienden bij de Koninklijke bibliotheek *f* 3400", die zonder stemming werden goedgekeurd, gelijk ook de artikelen 99, 100, 101, 103 tot 119 zonder beraadslaging.

Artikel 120 „subsidie aan de Koninklijke academie van wetenschappen en onderhoud van het locaal *f* 15,500", werd, na verwerping van een door den heer Sloet tot Oldhuis voorgesteld amendement, onveranderd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De Commissie tot onderzoek van de rekening omtrent den arbeid der gevangenen heeft haar verslag uitgebragt. De Kamer zal over de daarbij genomen conclusie nader beslissen.

In de zitting van Donderdag heeft de Commissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp tot afschaffing van het tonnegeld haar eindverslag uitgebragt. De beraadslagingen over dit wets-ontwerp zullen nader vastgesteld worden.

De Kamer heeft de behandeling van de 8ste afdeeling van hoofdstuk V (kunsten en wetenschappen) voortgezet. De daartoe behoorende artikelen 122—131 werden achtereenvolgens zonder discussie en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. Art. 121 „Tractementen, toelagen en belooningen der ambtenaren, officieren en verder personeel bij het Koninklijk Nederlandsch meteorologisch instituut en bij het meteorologisch observatorium te Utrecht *f* 5400", leverde eene korte woordenwisseling tusschen den heer Ter Bruggen Hugenholtz en den Minister van Binnenlandsche Zaken op, waarna ook het artikel werd aangenomen.

Over de 9de en 10de afdeelingen „Armwezen en *Nederlandsche Staatscourant* en *Staatsblad*" werd door geen der leden het woord gevoerd. De daarin voorkomende artikelen 132 tot 141 werden achtereenvolgens zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Bij de behandeling van de 11de afdeeling „Nijverheid" in het algemeen voerden het woord de heeren: Dirks, Hockwater, Slicher van Domburg, Hoffman, Wintgens en de Minister van Binnenlandsche Zaken. De artt. 143 tot 149, 151 tot 15... werden achtereenvolgens zonder beraadslaging goedgekeurd. Art. 142 „Premiën en verdere tegemoetkomingen tot aanmoediging der onderscheidene takken van visscherij *f* 57,600", is, nadat een door den heer Slicher van Domburg voorgestelde wijziging met 59 tegen 4 stemmen was verworpen, met 38 tegen 25 stemmen aangenomon.

Door den heer Bieruma Oosting werd als wijziging op art. 150 „Subsidien, toelagen en verdere uitgaven voor de nijverheid en daartoe strekkend onderwijs *f* 44,000", voorgesteld om dat cijfer met *f* 15,000 te verminderen, welk amendement, na eene beraadslaging tusschen den voorsteller en de heeren van Akerlaken, Storm van 's Gravensande en de Minister van Binnenlandsche Zaken, met 35 tegen 28 stemmen werd aangenomen, waarna het aldus gewijzigde artikel zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd werd.

Over de 12de afdeeling „Telegraphie", werden door de heeren: van Lynden, van Eck en Strens eenige inlichtingen gevraagd. Nadat deze door den Minister van Binnenlandsche Zaken waren gegeven, werden de daartoe strekkende artikelen, alsmede die der volgende 13de, 14de en 15de afdeelingen: „Jagt en visscherij", „Pensioenen, lijfrenten, toelagen, gratificatien en wachtgelden" en „onvoorziene uitgaven", zonder beraadslaging aangenomen.

Na de goedkeuring der 3 artikelen en de beweegredenen van het hoofdstuk werd dit met 52 tegen 12 stemmen aangenomen.

Daarna zijn de algemeene beraadslagingen aangevangen over over het IVde hoofdstuk der staatsbegrooting (Departement voor de zaken der Hervormde Eeredienst enz.) welke in de zitting van gisteren zijn voortgezet en gesloten. Daarover werder beschouwingen voorgedragen door de heeren: Reinders, van Hoëvell, van Eck, Elout van Soeterwoude, Schimmelpenninck van der Oije, de Kempenaer, van Bosse, van Nispen van Sevenaer, Thorbecke en de Ministers voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz. en voor de zaken der Roomsch-katholijke Eeredienst.

De tot dit hoofdstuk behoorende artikelen 1 (met de daarin voorkomende onder-artikelen), 2 en 3, alsmede de beweegredenen gaven geen aanleiding tot discussie, met uitzondering van het onder-artikel 1 van artikel 1, betreffende het „tractement van den Minister *f* 8000", dat, na eene woordenwisseling tusschen de heeren van Zuijlen van Nyevelt en van Hoëvell, in stemming gebragt, met 46 tegen 15 stemmen aangenomen werd; de overige werden zonder stemming goedgekeurd. Het hoofdstuk in zijn geheel is met 57 tegen 5 stemmen aangenomen.

Over hoofdstuk VII der staatsbegrooting (Departement voor de Zaken der Roomsch-Katholijke Eeredienst) werden geene beraadslagingen gevoerd. Alle artikelen werden zonder stemming goedgekeurd, met uitzondering van onder-artikel 1 van artikel 1 „Tractement van den Minister *f* 8000," dat met 47 tegen 15 stemmen werd aangenomen, en het hoofdstuk zelf met 57 tegen 5 stemmen.

Daarna zijn de beraadslagingen aangevangen over hoofdstuk VIII der staatsbegrooting (Departement van Marine). Aan de algemeene behandeling namen deel de heeren: van Franck, Rochussen, Ter Bruggen Hugenholtz, van Goltstein, Band... de Minister van Marine.

In de zitting van heden is ingekomen eene Koninklijke boodschap ten geleide van een wets-ontwerp tot bekrachtiging van provinciale belastingen in Friesland met daarbij behoorende memorie van toelichting.

De Commissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp tot aankoop van 2½ en ... percents nationale schuld tot vervanging der schatkist-biljetten in het dépôt ... muntbiljetten heeft haar eindverslag uitgebragt. Later zal worden besloten w... neer de beraadslagingen over dat wets-ontwerp gehouden zullen worden.

De Commissie van rapporteurs voor het voorstel van de heeren: van Nispen ... Sevenaer, Storm van 's Gravensande en van Akerlaken, betreffende de afschaf...

van den accijns op het gemaal en der rogge, heeft hun verslag uitgebragt omtrent het verhandelde in de Afdeelingen nopens de behandeling der vraag aangaande het in overweging nemen van dat voorstel

De Kamer heeft bepaald dat de beraadslagingen over de quaestie omtrent de prise en considération zullen gevoerd worden op aanstaanden Maandag den 11 dezer, des voormiddags ten elf ure, na afloop waarvan de behandeling der begrootingswetten voor 1855 zal worden hervat.

De algemeene beraadslagingen over hoofdstuk VIII der staatbegrooting (Departement van Marine) zijn in deze zitting voortgezet. Daaraan namen deel de heeren: van Bosse, Storm van 's Gravensande, Wintgens, Reinders, Ter Bruggen Hugenholtz, Gevers van Endegeest, van Heiden Reinestein, Rochussen, Thorbecke, Elout van Souterwoude en de Ministers van Buitenlandsche Zaken, van Kolonien en van Marine, waarna die algemeene beraadslagingen zijn gesloten.

De Vergadering zal op aanstaanden Maandag met de behandeling van de artikelen van het hoofdstuk aanvangen.

— Gisteren avond is in het gasthuis alhier ook de dienstmaagd van den heer Regeuw onder de hevigste smarten overleden, er bevinden zich dus aldaar nog drie slagtoffers van het bekende onheil, de moeder en twee dochters; met leedwezen verneemt men, dat ook zij zich in hoogst zorgelijke omstandigheden bevinden; evenwel bestaat er, naar men verzekert, inzonderheid voor de moeder, eenige hoop op herstel.

LEEUWARDEN, 11 December.

Door de Kiesgeregtigden te Leeuwarden, zijn heden 273 stembriefjes ingeleverd tot benoeming van *een* Lid der Provinciale Staten van Friesland.

— Heden voormiddag heeft zich uit de derde verdieping van de Kazerne de vrouw van eenen soldaat naar beneden gestort. Ofschoon zij aanvankelijk niet zwaar bezeerd scheen, bleek het echter later, dat zij van binnen zoo erg was beleedigd, dat er vrees voor het behoud van haar leven bestaat. Misbruik van den sterken drank moet, naar wij vernemen, de vrouw tot deze vreeselijke stap hebben gebragt.

— Zaturdag jl. is alhier aanbesteed: 1°. het afbreken van eenige gebouwen aan de gedempte Keizersgracht en het Nieuwstraatje; 2°. het bouwen op het terrein van de genoemde gebouwen, van een lokaal, ingerigt tot armenschool voor p. m. 500 kinderen, — alles in een perceel. Aannemer van dat werk is geworden K. F. Osinga, *te* Dockum voor *f* 9100.

— Zaturdag avond jl. had alhier het navolgende militair feest plaats. De officieren van de dienstdoende schutterij hadden de onder-officieren van het 4de bataillon 7de regement infanterie, bij hetwelk zij instructie ontvangen, alsmede de onder-officieren en korporaals der schutterij, uitgenoodigd, zich te vereenigen in de Groote Zaal van den heer de Koe in het Zaailand, ten einde aldaar gezamenlijk onder gezellige kout den avond door te brengen. Dit feest, bijgewoond door den kommandant van het genoemde bataillon, den heer majoor Knoop en zijnen adjudant den 1sten luitenant Bühler, benevens door alle officieren der schutterij, en opgeluisterd door de muzijk van dat korps, liep in de beste orde en tot aller genoegen af. De toasten, door de kommandanten van het garnizoen en van de schutterij en door andere deelgenooten van het feest uitgebragt en door onder-officieren van de infanterie en de schutterij beantwoord, getuigden voorts van den vaderlandschen zin, die allen bezielde.

— Van Noordwolde wordt berigt, dat de aldaar ingestelde weekmarkt, welke den 7 dezer voor het eerst plaats had, de verwachting die men daarvan koesterde, verre heeft overtroffen. Reeds werd door een vijftigtal landlieden hun koorn aldaar ter markt gebragt, en leverde Noordwolde een tooneel van bedrijvigheid, die ieder weldenkende met blijde hoop voor de toekomst vervulde.

— Donderdag jl. zijn de personen, die verzocht hebben als leerling-telegrafisten in aanmerking te komen, aangeschreven, om zich tot het ondergaan van het vergelijkend onderzoek aan het ministerie van binnenlandsche zaken te 's Gravenhage, te doen vinden op Dingsdag den 19 December aanstaande, des voormiddags ten tien ure.

— Door den stichter directeur van het Protestantsch landbouwkundig gesticht voor verwaarloosde en verlaten kinderen van beiderlei kunne, te Montfoort, is dezer dagen eene circulaire gerigt aan de leden der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen*, waarbij wordt te kennen gegeven dat het aantal ongelukkigen, hetwelk aldaar is opgenomen, reeds honderd en tachtig beloopt, dat deze vier maal daags in het bij vernieuwing te klein geworden school-locaal, verstandelijk en geestelijk voedsel genieten, en dat er dus dringende behoefte bestaat aan eene ruimere school waartoe echter de middelen ten eene male ontbreken. Er wordt vijf duizend gulden vereischt, en ter verkrijging daarvan de hulp der leden van de maatschappij ingeroepen, waartegen eene reeks van nuttige werkjes, op de drukkerij der stichting gedrukt, tot zeer lage prijzen, wordt aangeboden.

— Teylers Godgeleerd Genootschap te Haarlem heeft eene prijsvraag uitgeschreven, waarin een kritisch overzigt verlangd wordt van hetgeen omtrent de overblijfselen der oude Assyrische, Babylonische en Perzische steden tot hiertoe aan het licht gebragt is (zoo noodig door enkele afbeeldingen opgehelderd) voor zoover het kan strekken ter verklaring der oorkonden, en ter bevestiging der geschiedenis van de schriften des Ouden Verbonds. De prijs is een gouden eerepenning, ter innerlijke waarde van *f* 400.

— In den laatsten tijd heeft men het in Engeland zoo ver gebragt van uit de vezelen van het gemeene vlas voortreffelijk papier te vervaardigen, dat zeer goedkoop in prijs zou kunnen worden, als de vervaardiging door machines op groote schaal geschiedde.

Oldeberkoop, 4 December. In de vergadering van Kerkvoogden en Floreenpligtigen heden alhier gehouden is met algemeene stemmen besloten het tractement van den Predikant jaarlijks met *f* 100 te vermeerderen. Moge dit loffelijk voorbeeld, vooral in den tegenwoordigen tijd vele navolging vinden.

Kampen, 6 December. Heden ochtend had in de Afgescheidene kerk de plegtige inwijding plaats van de theologische school voor die Gemeente. De heer de Moen voerde, in hoedanigheid van curator, bij deze gelegenheid het woord.

— Ds. Schoenmaker, pred. bij de Chr. Afg. Gemeente te Mildam, heeft voor het beroep naar Dokkum bedankt.

Onder dankbetuiging aan de edelmoedige Inzenders, berigt de ondergeteekende dat voor de Noodlijdenden in Silesien bij hem is ontvangen: Van N. N. postmerk Leeuwarden *f* 5. Van J. V. H. V. A. G. L. K. C. P. T. M. en A. *f* 40.50. Van N. N. te Joure *f* 5. Van E. J. H. Wed. J. H. Postmerk Harlingen *f* 25. Van N. N. Postmerk Sneek *f* 14.85. Van L. J. T. postmerk Haren *f* 10. Van N. N. postmerk Beetsterzwaag *f* 20. Van S. en B. te Workum *f* 7.42½.

P. B. J. VEGILIN van CLAERBERGEN.

DIAKENEN der NED. HERV. GEMEENTE te *Leeuwarden*, brengen door deze ter kennisse hunner Stadgenooten, dat de gewone **jaarlijksche WINTER-COLLECTE**, ten behoeve hunner Armen, zal plaats hebben, op Woensdag den 13 December 1854.

Daar de nood der Armen, tengevolge van verschillende omstandigheden, buitengewoon groot is, gelijk aan een ieder bekend is, en er zeer veel wordt gevorderd, om daarin eenigzins naar vereischte te voorzien, meenen zij deze Collecte in het bijzonder aan de liefdadigheid hunner Stadgenooten beleefdelijk, maar tevens dringend te moeten aanbevelen, opdat zij dan ook door milde bijdragen in staat mogen worden gesteld, in de behoeften hunner Armen te kunnen voorzien, en derzelver nood te lenigen.

Leeuwarden, 7 December 1854. *Namens Diakenen voornoemd*, Mr. H. J. ALBARDA, *Tijdelijk Voorzitter.*

De VEREENIGING van den **H. Vincentius van Paulo** alhier, heeft de eer langs dezen weg bekend te maken, dat de Verloting van Dameshandwerkjes enz., ten voordeele van de door haar bezochte gezinnen, zal plaats hebben op Maandag 18 December e. k.; dat op dienzelfden dag de bezigtiging der Voorwerpen is opengesteld van 's morgens tien uur tot 's namiddags ten drie ure, in het R. K. Armhuis, en dat aldaar op dien tijd nog **LOTEN** à *vijftig centen* te bekomen zijn.

Leeuwarden, 11 December 1854. G. W. METZ, *President.*

De DIRECTIE der LOTERIJ *Hulpbetoon voor nijvere en onbedeelde armen*, maakt bekend, dat de **Tentoonstelling** der ingezonden Voorwerpen zal plaats hebben op Dingsdag en Woensdag den 19 en 20 December e. k., van 12 tot 3 ure, ten huize van den Heer van der Wielen, in de Sacramentstraat alhier.

SCHOUWBURG TE LEEUWARDEN.

HOOGDUITSCHE OPERA.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur dezer Stad, zal het Hoogduitsch Opera Gezelschap van *Amsterdam*, onder directie van den Heer D. L. GOLDAMER, de eer hebben te geven:

Op heden DINGSDAG den 12 December,

3de en laatste Debut-Voorstelling,

tegen Abonnementsprijs:

WENN LEUTE GELD HABEN

oder

NUR FLOTT LEBEN.

Nieuwe komieke Operette in 3 Bedrijven, van Weirauch, muzijk van Stiegmann. De rol van PLUSTER zal door den beroemden Komiek den Heer RETHWISCH worden vervuld.

Aanvang ten 7 ure.

De Abonnementslijst ligt in het Schouwburg-locaal ter Inteekening.

*** Vijf en twintigjarige echtvereeniging:

Leeuwarden, den 10 December 1854. J. J. WARINGA, en F. FOLKERSMA.

*** Getrouwd:

Harlingen, 7 December 1854. J. P. POSTHUMUS, en L. B. HOFFINGA.

DRONRIJP, den 6 December 1854. Bevallen van eene Dochter J. van CALCAR, Echtgenoote van Mr. A. G. van DALSEN FONTEIN.

*** Heden beviel door Gods goedheid van een' Zoon R. P. ALTA, geliefde Echtgenoote van

Makkum, den 7 December 1854. S. W. de BOER.

*** Heden beviel voorspoedig van een' Zoon H. B. te WINKEL, hartelijk geliefde echtgenoot van J. de VERWER.

Baard, 10 December 1854.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene Dochter CORNELIA SLEESWIJK, geliefde Echtgenoot van

Lemmer, 10 December 1854. F. SLEESWIJK VISSER.

*** Op heden werd ons ouderhart doorwond door het verlies van onzen veelbelovenden Zoon JAN JACOBUS BUNING, in den ouderdom van ruim 14 jaren, na eene ziekte van ruim 4 weken. Met de oudste onzer twee lievelingen in den diepsten rouw gedompeld, wenschen wij Gode te zwijgen, van wien ook onze verwachting is.

Ee, 1 December 1854. ABRh. BUNING, *Predikant.* F. POSTHUMA.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene kennisgeving als bijzondere aan te merken.

*** Heden overleed na eene langdurige ongesteldheid, mijne geliefde Echtgenoot GEERTJE S. SPANNENBURG, in den ouderdom van bijkans vijftig jaren.

Harlingen, 3 December 1854. J. F. HOEKSTRA.

*** Na voorzien te zijn van de genademiddelen der H. Kerk overleed in het St. Anthonij Gasthuijs alhier, onze waarde Moeder en Behuwd-Moeder ANTJE JANS WIBENGA, Wed. Germen Jans Jorna, in den ouderdom van bijna 74 jaren.

Leeuwarden, 3 December 1854. *Uit aller naam.*

Strekkende aan Vrienden en Bekenden.

*** Heden overleed onze Moeder, F. P. STELLINGWERF, in den ouderdom van ruim 67 jaren.

Makkum, den 5 December 1854. P. EEKMA.

Eenige kennisgeving.

*** Heden morgen overleed mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, JULIANA LUCIA van WAGENINGEN, in den ouderdom van bijna 57 jaren, en liet aan mij de herinnering na van een 33-jarig hoogst gelukkig huwelijk, — en aan onze tien Kinderen die van de beste en hartelijkste Moeder.

Groningen, den 7 December 1854. J. BAART DE LA FAILLE.

*** Heden overleed onze veel geliefde oudste Dochter ANNA HENDERIKA, in den nog jeugdigen ouderdom van ruim 19 jaren.

Dronrijp, den 7 December 1854. L. N. MOLENAAR. C. M. MOLENAAR — Lieuwens.

Eenige kennisgeving.

*** Heden werd ons ouderhart diep getroffen, door het overlijden van onzen veel geliefden Zoon REINDER, welk, na eene sukkeling van negen weken, in den bloeijenden ouderdom van 33 jaren en 10 maanden overleed.

Pingjum, den 8 December 1854. D. B. v. d. PLOEG. A. P. HILARIDES.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken stand te *Leeuwarden* zijn van den 5 tot en met den 11 Dec. 1854 aangegeven: 11 Geboren, 7 Overleden, Gehuwd 1 paar.

Opgave van den prijs en aanvoer van *BOTER*, den 8 December 1854, aan de Stadswaag te Leeuwarden.

PRIJS:	AANVOER:
BOTER: *f* 42.	566 ¼ 218 ⅛ 95 1/16 vaten.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam, 9 December 1854.

Nederland.

Werk. Schuld.	2½ pCt.	60⅛	60⅜	60⅜
Dito dito . .	3 „	71⅝	72	72
„ „ . .	4 „	90	90⅛	90⅛
Amort.-Synd. .	3½ „			
Handel-Maats.	4½ „	123¼	123⅛	

Frankrijk.

Obligatiën . . .	3 pCt.	

Rusland.

Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	100¼		
Dito dito 1828/1829	5 „	100		
Dito bij dito. .	4 „			
Dito.	4½ „	86⅜	86½	

Spanje.

Obligatiën . . .	1 pCt.	18⅞	19	18⅞
„ . . .	3 „	39⅛		
„ Binnenl. à 6/m.	3 „	34¼	34⅜	34⅜
Coupons Bewijzen . . .		5 1/16		

Portugal.

Te Londen. . .	3 pCt.	37¼	37⅜	37½
„	Uitg.			

Oostenrijk.

Metaliek . . .	5 pCt.	66⅛	66⅜	
„ (nieuwe)	2½ „	33 15/16	34	
„ „ 1851/1852	2½ „	33 15/16	34	
„ „ Amst.	5 „	76⅝	77	76⅞
„ „ 1854	5 „	76⅝	77	76⅝

Oostenr. Nation. Metal. 5 pCt. 1854 69½, 70, 69⅝; N. Weener Loten v. 250 fl. 1854 *f* 236, 239, 239; Louis. bij Hope 5 pCt. 99⅜; Braz. 5 pCt. 96¾; Mexic. Enk. 20⅛, ¼, ¼; Dito Onbep. 20, ⅛, ⅛; Peru 4½ pCt. 66¼, ½; Gren. Uitg. 5⅞, 6; Ecuador 2 1/16; Venez. 4 pCt. 22⅜, ¾, ¾; Dito Uitg. 9⅞, 10; Philad. H. N. 91; 5 pCt. Thes. Amst. 104¾.

Zondag 10 *December*.

Integralen 60⅛; Spaansche 1 pCts. 18 15/16; Binnenl. 3 pCts. 34, 1/16, ⅛, 1/16, 3/16; Metal. 5 pCts. 65⅞, ½, ⅝, ¾, ⅝, ½, ⅝, 11/16, ¾; Dito 2½ pCts. 33½, ½; Dito Nieuwe 5 pCts. 75⅝, ¾, ⅞; Weener Aand. v. 250 fl. 1854 *f* 237; Mexik. 20 1/16, ⅛; Dito Onbep. 20; Grenada Uitgest. 6.

Bij vrij levendige affaire in Oostenrijksche fondsen, was heden de stemming flaauwer.

Prijzen der Buitenlandsche Coupons en Uitgelote Obligatiën.

Metal. *f* 23.95a—; Div. in L. *f* 11.65; Eng. Russen *f* 11.65; Fransche *f* 55⅝; Belgische *f* 55¾; Pruisische *f* 35 3/16; Hamb. Russen *f* 35¾; Russen in Z. R. *f* 34⅝; Poolsche in. Fl. *f* 26⅜; Spaansche *f* 2.34.

BOELGOED.

L. HARMENZON, Deurwaarder, te Leeuwarden, zal op Donderdag den 14 December 1854, voor den middag om 9 uur, ten huize en verzoeke van K. van der Weerdt, Mr. Kuiper, in de Sacramentstraat aldaar, tegen gereede betaling, verkoopen:
MEUBELEN en HUISGERADEN, waaronder: Kabinet, Laadtafel en Pulpitum van Eiken hout, Staartstuk-Klok, Spiegels, Stoelen, Tafels, Koper, Tin, Glas en Aardewerk, en hetgeen meer zal worden aangeboden; voorts KUIPERSGEREEDSCHAPPEN, welke precies om 9 uur zullen worden verkocht.
Te bezigtigen op Woensdag bevorens, na den middag van 1½ tot 4 uur.

HOUTVEILING.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal de laatste verkoop van PLANKEN, in dit jaar houden op Vrijdag den 15 December 1854, des voormiddags 10 uur, bij R. J. Niemendal aldaar, en alsdan verkoopen: Ongeveer 800 zoo PLANKEN als DEELEN, van differente lengte, breedte als dikte.

De Ondergeteekende is alhier gearriveerd bij SEMLER, in den Gouden Wagen, met eene uitgelezene partij **Saksische KANARIEVOGELS**, zingende zoowel des avonds als bij dag en fluitende diverse rollen, alsmede den Nachtegaalslag.

P. GARSTENSEN.

De Ondergeteekende zijne studiën aan het Conservatoire der Muzijk te Leipzig en te Dresden bij den beroemden Organist Schneider volbragt hebbende, berigt hiermede aan zijne geëerde Stad- en Landgenooten, dat hij zich alhier als ONDERWIJZER in de ***theorie*** der MUZIJK, het PIANO-FORTE- en ORGELSPEL gevestigd heeft, hopende door een grondig onderwijs zich het in hem te stellen vertrouwen waardig te zullen maken.
Leeuwarden, den 7 December 1854.

W. CAMMENGA,
Koornmarkt letter I, no. 1.

De Ondergeteekende **VERHUISD** zijnde naar **de Wortelhaven**, blijft zich voortdurend aanbevelen tot het geven van ONDERWIJS IN DE TEEKENKUNST.
Leeuwarden, 7 December 1854. GERHARDA H. MATTHIJSSEN.

De Apotheker J. C. H. VAN HARINXMA, op de Nieuweburen te Leeuwarden, debiteert steeds met succes:

DAMES LEVERTRAAN,

fraai van kleur, liefelijk van smaak en krachtig in uitwerking, en die tevens alle de eigenschappen van de meest gezuiverde, en *scheikundig* onderzochte Levertraan in zich vereenigt, en ook de goedkeuring van HH. Doctoren wegdraagt, à *f* 1 de halve flesch. — Alsmede het

AMMONIAKAAL VLUGSMEER,

zoo bij uitstek heilzaam in Rhumatiek, Jicht, Podagra, Kneuzingen, Verwrikkingen, en andere plaatselijke pijnen, à 75 Cents. — Voorts het uitmuntende

Dr. ROCHE'S KINKHOESTMIDDEL,

tot uitwendig gebruik; ook in andere gebreken der Borst, bij oud en jong een inderdaad zeer heilzaam smeersel, à *f* 1, en de beroemde

KINDER TANDKORALEN,

van Professor Hofmann, à 75 Cents het Snoer. — Ofschoon de uitwerking daarvan wel eens betwijfeld wordt, ja somtijds de lachspieren aandoet, zoo is het toch bewezen waar, dat zekere compositie eene allezins gunstige werking op de tandkas uitoefent; het tandvleesch zacht maakt en ontspant, en bijgevolg het uitkomen der Tanden gemakkelijk maakt, alwaarom ze nooit te vroeg kunnen worden omgehangen.

LINZENMEEL.

De Ondergeteekende met veel succes, zuiver LINZENMEEL debiterende, berigt bij dezen dat zulks ook te bekomen is in de onderstaande dépôts:
Leeuwarden, *S. P. Postma;* Franeker, *B. Bölger* en *A. H. v. d. Meulen;* St. Jacob, *P. N. van der Wal;* Makkum, *J. S. van Dijk;* Balk, *J. de Jong;* Heerenveen, *G. O. de Vrieze;* Dockum, *B. Hoekstra;* Groningen, *J. Hase Jzn.;* Zwolle, *W. H. Visscher;* Doesburg, *J. Beumer Middelhoven.*
Leeuwarden. H. J. BARNEVELD.

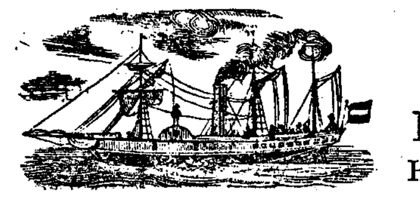

STOOMVAART
VAN
HARLINGEN naar HULL.

Het Nederlandsche ijzeren **STOOMSCHIP** ***Minister Thorbecke***, Kapt. B. NEPPERUS, vertrekt van **HARLINGEN** naar **HULL a. s. Woensdag den 13 December 1854**, bij open water.
Adres voor Passagiers, Goederen en Vee bij de Agenten I. & S. WIARDA.

MEN VRAAGT **TER LEEN** binnen een jaar af te lossen, ***f*** **1000** of ***f*** **1500**, tegen behoorlijke rente. Adres *franco onder lett.* **X**, bij A. VAN ZUIJLEN, te Leeuwarden.

Wordt gevraagd tegen Februarij aanstaande: Een TUINMAN, getrouwd doch zonder kinderen, van middelbare jaren, P. Godsdienst, op een Buiten in de provincie Drenthe, bekend in het snoeijen en broeijen en alles wat tot zijn vak behoort. Adres *franco* onder letters A. Z. ter Groninger Courant te Groningen. Hij die met Paarden om kan gaan zal het meest in aanmerking komen.

**** Bij G. T. N. SURINGAR, Boekverkooper en Boekdrukker in den Rotterdamschen Erasmus op de Kelders te Leeuwarden, is dezer dagen uitgegeven en algemeen verkrijgbaar gesteld:

HET LEVEN VAN

JOHANNES CHRYSOSTOMUS,

volgens de nasporingen van NEANDER, BÖHRINGER en anderen,
VOOR HET CHRISTELIJK GEZIN VAN ONZE DAGEN
beschreven door FRIEDRICH MATTH. PERTHES, Predikant te Moorburg. Uit het Hoogduitsch door

J. D. SIEGMUND Jz.,

Evangelisch Lutersch Predikant te Schiedam. Prijs *f* 1.25.
Bij denzelfden is verschenen en aan de Inteekenaren verzonden:

DE VIERENTWINTIGSTE AFLEVERING DER

BIJBELSCHE LANDSCHAPPEN

naar afbeeldingen, op de plaats zelve vervaardigd, met bijgevoegde tafereelen door
Prof. Abm. DES AMORIE VAN DER HOEVEN.
Dit werk bestaande in twee rooijaal octavo boekdeelen opgeluisterd met

96 FRAAIJE STAALGRAVURES,

is thans weder in zijn geheel verkrijgbaar voor den geringen prijs van *f* 25 in plaats van *f* 43.20, zoo als de vorige uitgaaf koste.
Voorts is bij hem voorhanden, eene fraaije collectie van WERKJES voor KINDEREN en JONGELIEDEN, PRACHTALMANAKKEN enz. geschikt voor:

FEESTGESCHENKEN

en wordt wijders door hem vervaardigd
DRUK- EN LINIEERWERK voor *Grootboeken*, *Journalen* en verder *Koopmans-, Kantoor-*, en *Schrijfboeken*, alsmede *Registers* voor *Administrateurs* en *Boekhouders*, naar allerlei modellen.

**** De Wed. J. VAN DER VEER Gz., [...] straat alhier, berigt hare geëerde [...] voorzien is van de nieuwste **PRENTEN-BOEKJES**, [...] kwarto **SCHRIJF-PORTEFEUILLES**, met en zonder [...] TEN, benevens met en zonder GARNITUUR voor Dames, [...] Parijsche **ZAK-PORTEFEUILLES** in alle grootten. [...] **Ackermans VERFDOZEN**, enz., enz., alles zeer geschikt [...]
Hare steeds van de nieuwste en beste Werken voorziene [...] beveelt zij mede der aandacht van het geëerde Publiek aan.
Debiteert met het beste succes:

ZES VIERSTEMMIGE LIEDEREN

Sopraan, Alt, Tenor en Bas,
TEN DIENSTE VAN

ZANGVEREENIGINGEN

GECOMPONEERD DOOR
Een jeugdig beoefenaar der Muzijk.
Prijs *f* 1, bij 10-tallen *f* 0.80 per stuk.

De gunstige beoordeelingen van zoo vele Zangvereenigingen in deze P[...] benevens het ruime debiet, maken alle verdere aanbeveling overbodig.
In haren Winkel zijn steeds voorhanden of worden ten spoedigste v[...] alle soorten van SCHRIJF- en KANTOORBOEKEN, in alle formaten [...] alle wijzen gelinieerd.

**** De Boekhandelaar W. EEKHOFF te *Leeuwarden*, heeft [...] zonden:
ALMANAK voor LANDBOUWERS en VEEHOUDERS vo[...]
bevattende vele nuttige zaken om van den Landbouw en de Veeteelt de meeste deelen te trekken. Met kalender 96 bladz. groot, voor 30 Cts. — Vorige gangen 15 Cts. Bij getallen tot minder prijs.
Dit voor landlieden zoo nuttige en goedkoope Jaarboekje wordt op nieuw [...] bevolen, even als
BLAAUW, *Verhandeling over het bevruchten van de Koeijen en de middelen het niet opnemen van het Kalf*, 15 Cts.

*** Feest- en Prentgeschenken.

Van DRUTEN & BLEEKER te Sneek, hebben uitgegeven:
VAN Os. **REIS NAAR NIEUW- ZUID-WALLIS**, met 4 platen, [...] naaid *f* 1,30, in heel linnen *f* 1,60. **REIZEN der ENGELSCHEN**, enz. [...] met 8 platen, in heel linnen *f* 3,90.
H. B. STOWE. Een **KIJKJE in de HUT van OOM TOM**, met 8 p[...] ten, in heel linnen *f* 2,90.
De uitgevers bevelen bovenstaande werkjes zeer aan voor *aankomende jonge[...]* voor wie men *iets goeds wat meer* dan een *prenteboek* verlangt.
GOUVERNEUR. **JONGENSPRET en MEISJESVREUGDE**, me[...] gekl. pl. in linnen *f* 1,30. — **DE CHINESCHE SCHIMMEN en [...] TOOVERLANTAARN**, met 6 gekl. pl. ing. *f* 0,90, in heel linnen *f* 1,15. **ONDEUGENDE KINDEREN**, een prenteboek met Rijmen, vol gekleurde platen *f* 1,25.
Kinderwerkjes van onzen eenigen Gouverneur aan te bevelen, zal wel [...] overbodig zijn.
Als een *degelijk* geschenk voor volwassenen, geven zij uit en bevelen zij eder aan:
ZIET OPWAARTS, of de keurigste gedeelten uit de **STUNDEN der ANDACHT (UREN AAN DE GODSDIENST GEWIJD)** van ZSCHOKKE. Een deel in roijal 8vo. ing. *f* 3,90, in *keurigen prachtband* *f* [...]
Mede geven zij uit:
WAT EEN KOOPMAN VERMAG: of SAMUEL BUDGETT, [...] leven Koopman te Bristol, geschetst als een voorbeeld voor allen, die in [...] maatschappelijke leven wenschen te slagen. Naar den **NEGENDEN** druk [...] het Engelsch door C. S. ADEMA VAN SCHELTEMA. Een deel met portret op staal *f* 2,70.
Van dit werk verschenen in Engeland in **twee en een half** jaar [...] **NEGEN** drukken.
S. WARREN. **BLADEN UIT HET DAGBOEK VAN EEN GENEESHEER**, naar den **ACHTSTEN** druk uit het Engelsch, met platen [...]
Een boek, dat in Engeland tot de klassieken behoort en in alle talen [...] Europa is overgezet.
☞ Bij bovengenoemden is gelegenheid tot plaatsing van een paar [...] loopjongens en een paar knappe *Burger jongelieden* tot opleiding [...] **LETTERZETTEN** en de **DRUKKERIJ**.

**** Dy Boekkeaper JAN DE LANGE to Dimter hat uwtjown, [...] de Boekkeapers fen Fryslân yn 'e hânlinge brocht:

LEED IN WILLE
FEN
EELTSJE HALBERTSMA.
IN
DE FLOTGÆRZEN
FEN
JOOST HIDDES HALBERTSMA.

Ien diel yn great 12°. tsjeppe linnen bân. — Priis *f* **3.50.**

*** Iets Nieuws
VAN
Ds. C. E. VAN KOETSVELD,

verschijnt heden bij S. E. VAN NOOTEN, te *Schoonhoven*,
getiteld:

HET MENSCHELIJK LEVEN
in drie Woorden.

In postformaat; met eene zeer fraaije Staalgravure.
Prijs *f* 1.60, gebonden in keurig linnen band met vergulden stempel en titel *f* [...]
☞ Van dezen Schrijver verscheen vroeger in hetzelfde formaat, van nog Exempl. te bekomen zijn:
SCHETSEN UIT DE PASTORIJ TE MASTLAND. *Vijfde Druk*. eene Staalgravure à *f* 1.60, gebonden *f* 1.90.
SNIPPERS VAN DE SCHRIJFTAFEL. *Tweede Druk.* Met eene St[...] gravure à *f* 1.70; geb. *f* 2.

**** Door S. E. VAN NOOTEN, te *Schoonhoven*, is op heden uitgegeven en verzonden de

Almanak
VOOR HOLLANDSCHE
BLIJGEESTIGEN.
VOOR 1855.
Met Platen. Prijs 60 Centen.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.

De **COMMISSARIS DES KONINGS** in de provincie *Friesland*,

Brengt ter kennis van de belangstellenden, dat in het local van het Provinciaal Bestuur te *Leeuwarden*, ter inzage, ligt een exemplaar der voorwaarden, waarnaar op den 27 December aanstaande, door den Ontvanger der Registratie en Domeinen te *Leeuwarden*, voor één jaar zullen worden verpacht eenige **Tollen** op de groote Wegen, in deze Provincie gelegen, op het daarvan bestaande aanplak-billet breeder vermeld.

Leeuwarden, den 9 December 1854.

De Commissaris des Konings,
VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 8 December 1854 te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 14.75.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 315.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 315.00.

Leeuwarden, den 9 December 1854.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 4 dezer, ter kennis der ingezetenen:

1. dat, wederom, van den 2 tot en met den 8 dezer, 19 gevallen van besmettelijke longziekte in de provincie zijn voorgekomen, als in de gemeenten: Achtkarspelen 1, Baarderadeel 1, Doniawerstal 1, Franekeradeel 1, Hennaarderadeel 1, Leeuwarden 1, Menaldumadeel 1, Rauwerderhem 1, Utingeradeel 4, Weststellingwerf 1, Wijmbritseradeel 5 en IJlst 1, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 2760;
2. dat gedurende hetzelfde tijdvak de longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Jan Libbes Bouma, te Broek; Foeke Aukes Hofstra, te Zweins; Jacob Lazes Binnema, te IJtens; Jan P. Jorritsma, te Dronrijp; Franke Roelofs Schulting, te Blesdijke; Pier Watte Zijlstra, te IJsbrechtum; de Weduwe Rink Keimpes Groeneveld, te Heeg en Pieter Bonnes Groeneveld, te IJlst, en gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Gerben Jochums van der Goot, te Grouw; Jan Pieters Jouwsma, te Wolsum; Jan Hessels Boersma, te Oosthem; Ruurd Bontekoe, te Oudwoude; Wierd Sjoerds van der Veen, Hedzer Wolters Sibma, Jan Haikes Haanstra, Rienk Pieters van Goinga, Oeds Gerbens de Vries, Reindert Wijtzes de Jong, Marten Sakes van der Kloet, Rinse Wiebrens de Boer, Pieter Ennes Hopperus, Geert Wijtzes de Jong, Klaas Alberts de Wilde, Gjalt Durks Hoekstra, Jacob Popkes Vriesema, Geert Lammerts Veenstra, Berend Tjibbes Kooistra, Gosse van Dijk, Harke Sijbrens Hoekstra, Albert Pieters Sikkema, Gerlof Jans van der Velde, Sieds Oebles van der Kooi, Kornels Doedes Laverman, Jeen Harkes Slotegraaf en Gerrit Ates Hoekstra, allen te Bergum en Atze Oedzes Zandstra, onder Oostermeer, de runderen van welke laatste 24 veehouders vroeger hebben geweid in het Bergumergemeenschap.

Leeuwarden den 11 December 1854.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter*.
C. J. VAN DER VEEN, *L. Griffier*.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Leeuwarden*,

Gelet op art. 21 en eenige volgende der Wet op de National Militie, van den 8 Januarij 1817,

Brengen, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden, dat zij, die bij de Nationale Militie reeds werkelijk voor zich zelven dienen, en gedurende dit jaar, overeenkomstig de bepalingen, vervat in art. 91 en 94, van gemelde Wet of latere verordeningen, hetzij door het overlijden van een' *Vader* of wel *Moeder* weduwe zijnde, of door plaats gehad hebbende regterlijke separatie of echtscheiding der *Ouders*, of eindelijk door het overlijden van een' *Broeder* of *Broeders*, regt op vrijstelling hebben verkregen, en op dien grond ontslag verlangen, zich, ter bekoming van hetzelve, voor zoo verre de voor deze Gemeente in dienst getredenen betreft, *vóór den 5 Januarij* 1855, in geschrifte, met overlegging van de bewijzen, ingerigt volgens de Wet en de deswege gegevene voorschriften, aan het Bestuur dezer Gemeente moeten aanmelden.

Verder wordt aan de Belanghebbenden kennelijk gemaakt, dat van die adressen of aanvragen om ontslag, — tot het doen van welke, eveneens als de Manschappen zelve ook hunne Ouders, Voogden, Curators en Gemagtigden bevoegd zijn, — welke *vóór den 5 Januarij* 1855 niet zijn ingekomen of waarvan de bewijsstukken niet in behoorlijke orde zijn bevonden, voor dat jaar geen gebruik kan worden gemaakt en het verzochte ontslag alzoo niet kan worden toegestaan.

En zal deze, op de gebruikelijke wijze, worden afgekondigd.

Leeuwarden, den 11 December 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

VERPACHTING
VAN TOLLEN OP 'S RIJKS GROOTE WEGEN.

Op Woensdag den 27 December 1854, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van *G. A. de Koe*, in het Koffijhuis de Nederlanden alhier, zal van wege het Departement van Financien, onder voorbehoud van nadere goedkeuring, al dan niet in bijzijn van den Ondergeteekende, door den Ontvanger der Registratie en Domeinen te *Leeuwarden*, ten overstaan van den Notaris Mr. C. WIERSMA, worden overgegaan tot de openbare verpachting van de navolgende TOLLEN op 's Rijks groote Wegen in deze Provincie, voor den tijd van één jaar, ingaande te middernacht tusschen den laatsten Maart en eersten April 1855, als:

GROOTE WEG van LEEUWARDEN naar de OVERIJSSELSCHE GRENZEN;

De **Tollen** no. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 en 9, alsmede die aan de BRUG over de Nieuwe Wetering bij de Oudeschouw.

GROOTE WEG van LEEUWARDEN naar de GRONINGER GRENZEN;

De **Tollen** no. 1, (dubbele tolheffing) 3, 4, 5, 6 en 7.

GROOTE WEG van LEEUWARDEN naar HARLINGEN;

De **Tollen** no. 1, 2, 3 en 5, mitsgaders de **halve Tolheffing** aan ieder der beide Tollen no. 4, ten Oosten en Westen van Franeker.

GROOTE WEG van LEEUWARDEN over SNEEK naar DE LEMMER;

De **Tollen** no. 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 8.

Alle thans bij wijze van gaardering geheven wordende, uitgezonderd de Tollen no. 4, 5, 6 en 7 op den Weg naar de Groninger grenzen, no. 7 op den Weg naar de Overijsselsche grenzen en no. 4, ten Westen van Franeker, op den Weg naar Harlingen, waarvan de bestaande pacht met ultimo Maart 1855 eindigt.

De Voorwaarden van verpachting liggen ter lezing ten Kantore van de Ontvangers der Registratie en Domeinen te *Dokkum*, *Hardegarijp*, *Harlingen*, *Heerenveen*, *Leeuwarden*, *Lemmer*, *Oldeberkoop* en *Sneek*, ten Kantore van voormelden Notaris en in de meest bezochte Herbergen in den kring van elk der bovengenoemde Kantoren aanwezig.

Leeuwarden, den 8 December 1854.

De Directeur der Registratie en Domeinen in Friesland,
S. VAN SLOTERDIJCK BEEKKERK.

Ministerie van Financien.
DOMEINEN.
VERKOOPING VAN HAKHOUT.

De ONTVANGER DER REGISTRATIE EN DOMEINEN te *Heerenveen*, zal op Zaturdag den 16 December 1854, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van de Weduwe P. J. Vonk, Logementhoudersche in de Zon aldaar, ten overstaan van den Notaris A. BINNERTS, in het openbaar verkoopen:

Zeven perceelen, zoo EIKEN- als WILGEN HAKHOUT, staande aan den Straatweg van *Leeuwarden* naar de *Overijsselsche grenzen*, ten Westen van af *Akkrum* tot aan het voetpad naar *Rottum*.

De Condities van verkoop en aanwijzing der perceelen, liggen tijdig ter lezing, aan de op genoemden Straatweg staande Tolhuizen, zoo mede in de voornaamste Herbergen.

Heerenveen, den 30 November 1854.

De Ontvanger,
VAN OLDEN.

Ministerie van Financien.
DOMEINEN.
VERKOOPING VAN HAKHOUT.

De ONTVANGER DER REGISTRATIE EN DOMEINEN te *Leeuwarden*, zal, op Donderdag den 21 December 1854, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van J. Swildens, in het *Friesch Koffijhuis*, op den Wirdumerdijk aldaar, ten overstaan van den Notaris Mr. C. WIERSMA, in het openbaar verkoopen:

Drie en veertig perceelen WILGEN HAKHOUT, staande aan den Straatweg van *Leeuwarden* naar de *Overijsselsche grenzen*, ten Oosten, van af de *Wagenmakerij* van *Hettema*, tot aan het *begin van de Schrans* en ten Westen, van af de *Herberg* van de Wed. *Post* tot aan den *Molen*; aan den Straatweg van *Leeuwarden* naar de *Groninger grenzen*, ten Noorden, van af de *Hoogebrug* tot de *Gerkesbrug*; en aan den Straatweg van *Leeuwarden* naar *Harlingen*, ten Zuiden en ten Noorden, van af den *Driehoek* bij *Leeuwarden* tot aan *Marssum*.

De Condities van verkoop en aanduiding der perceelen, zullen in tijds ter lezing liggen, aan de op gemelde Straatwegen staande Tolhuizen, zoomede in de voornaamste Herbergen.

De Ontvanger voornoemd,
BENTEIJN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEEUWARDEN, gedenken op Zaturdag den 16 December e. k., des middags ten 12 ure, bij geslotene briefjes, in het openbaar aan te besteden: de leverantie der benoodigde BUREAU-BEHOEFTEN en BINDWERKEN, over de jaren 1855 en 1856.

De briefjes moeten op den 15 December e. k., ter Stads-Secretarie zijn ingeleverd, alwaar de Voorwaarden, voor de gegadigden, ter lezing liggen.

Leeuwarden, den 6 December 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUKER ANDREÆ.
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WIJMBRITSERADEEL noodigen uit ONDERWIJZERS, minstens van den derden Rang, die genegen zijn te dingen naar den vacanten post van **ONDERWIJZER** te Uitwellingerga, om zich te dien einde met inzending der vereischte stukken schriftelijk en vrachtvrij aan te melden ter Secretarie van de Gemeente, vóór of op den 20 December 1854.

De voordeelen aan deze openbare School verbonden, zijn:

a. Een tractement uit de Gemeentekas van *f* 200.
b. Voor vuur en licht in de School *f* 20.
c. Het schoolgeld van 30—40 leerlingen naar het tarief dezer Gemeente.
d. Vrije woning en tuin.

Het vergelijkend Examen zal plaats hebben in het Gemeentehuis van Wijmbritseradeel te Sneek, op Zaturdag den 6 Januarij 1855, 's vóórmiddags precies 9 uur.

Sneek, 5 December 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
M. BAKKER.
De Secretaris,
S. WIJBENGA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DONIAWERSTAL convoceren bij dezen ten verzoeke van Kerkvoogden der Hervormde Gemeente van *Broek*, de Hervormde Floreenpligtigen van die Gemeente, om te compareren op *Zaturdag den 23 December* 1854, des voormiddags ten 11 ure, in de School aldaar, ten einde te beraadslagen en te besluiten in zake eene bestaande schuldvordering ten laste van *Willem H. Dam*, te *Broek*, ten gevolge diens gevoerd beheer als Kerkvoogd van die Gemeente in den jare 1852.

Langweer, den 9 December 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN DE WOESTIJNE VOERMAN.
W. HOOGLAND, *Secretaris*.

Op den 5 Dec. 1854, op Ameland aan strand gespoeld zijnde, eene CHALOUP, waar achter staat: *Columbia-Bergen*, benevens een ongemerkte BALK en een RONDHOUT, zoo worden de daarop regthebbenden uitgenoodigd een ander te reclameren bij den Burgemeester van Ameland.

BEKENDMAKING.

De ALGEMEENE ARM- EN WEESVOOGDEN te *Harlingen*, zijn voornemens, op Zaturdag den 16 December a. s., des avonds ten 8 ure precies, publiek aan te besteden: Het voor hunne administratien benoodigde ROGGENBROOD, gedurende de maanden Januarij, Februarij en Maart 1855, waarvan de Condities ter lezing zijn gelegd aan de Secretarie van deze Gemeente, en bij de Bode der Armekamer VINKELBOS.

Harlingen, den 9 December 1854.

De Voogden voornoemd,
A. BOOMSMA, *President*.
O. AKKERBOOM, *Boekh.*

Al wie eenigen onderstand verleent aan de Praamschippers JOHANNES- en AREND ROELS VAN DER VEEN en GEERT ARENDS VAN DER VEEN, zonder magtiging van Algemeene Armvoogden van Duurswoud en Bakkeveen, zal daarvan geene restitutie ontvangen.

Bakkeveen, den 9 December 1854.

JOHANNES J. TERPSTRA,
Adm. Armv.
L. BROUWER, *Boekh.*

ALGEMEENE VEE-VERZEKERING.

De VEEHOUDERS, welke verlangen deel te nemen in- en inlichtingen wenschen te bekomen, betreffende de **onderlinge Verzekerings-Maatschappij van Friesche Veehouders**, ten titel voerende: *Het Behoud van den Frieschen Veestapel*, kunnen zich, te dien einde, vervoegen: bij den Heer A. WIERSMA in de Schrans, onder Huizum; bij den Heer P. DE VRIES te Heerenveen; bij den Heer K. DE JONG Rz., Notaris te Wommels, welke daartoe zitting houdt des *Dingsdags* in DE WIJNBERG te *Sneek* en des *Donderdags* in DE WIJNBERG te *Bolsward*; bij den Heer P. WALMA, Landbouwer te Oppenhuizen, des *Dingsdags* te spreken zijnde bij AGEMA in de Concertzaal te *Sneek*; bij de **Agenten** in elke gemeente van deze provincie, zoomede des *Vrijdags*, van 's morgens 11 tot 2 uur, bij den **Boekhouder der Maatschappij**, ten huize van den Heer G. A. DE KOE, in het Zaailand te *Leeuwarden*.

ONDERLINGE RUNDVEE VERZEKERINGS-MAATSCHAPPIJ.

De Ondergeteekenden maken bij dezen bekend, dat er op den 6 December 1854 is vastgesteld binnen de kantons *Bolsward*, *Sneek* en *Hindeloopen*, (bevattende de gemeenten *Wonseradeel*, *Hennaarderadeel*, *Wijmbritseradeel* en *Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde*, en de steden *Bolsward*, *Sneek*, *IJlst*, *Workum*, *Hindeloopen* en *Stavoren*) een Reglement van Onderlinge Rundvee-Verzekering, waarvan zoo spoedig mogelijk afdrukken voor de belangstellenden ter lezing zullen liggen in de voornaamste Logementen der respectieve steden en dorpen, alsmede dat dezelve voor de deelnemers te bekomen zijn bij het bestuur der Maatschappij, gevestigd te Bolsward.

Wordende de Veehouders tevens verwittigd dat het Reglement is vastgesteld uitsluitend voor Longziekte.

C. ONEIDES.
H. M. BRANDSMA.
H. D. VAN DER WERF.

Aanbesteding van Vleesch en Vet.

De VOOGDIJ VAN HET OLD BURGER WEESHUIS verlangt aan te besteden, de levering van ongeveer 2500 ℔ RUNDVLEESCH en 200 ℔ VET. De Voorwaarden zijn aan het Gesticht waar de briefjes moeten worden ingeleverd voor den 18 dezer.

Leeuwarden, 11 December 1854.

De Notaris A. W. NAUTA, te IJlst, zal, op *heden* Dingsdag den 12 December, des avonds ten 6 uren, ten huize van D. J. Dijkstra, Kastelein te IJlst, bij finale toewijzing, aan de meestbiedenden publiek bij verhooggelden presenteren te verkoopen, het 1ste perceel na bekomene regterlijke autorisatie:

1. Eene roijale, hechte en wel doortimmerde HUIZING, zeer geschikt voor Koopman-, Nering- of Winkelbedrijf, met **Tuin** en **Erf**, staande en gelegen op den besten stand, nabij de Stads-Draaibrug te IJlst, get. wijk B, lett. B, no. 52, door Mej. de Wed. Steensma bewoond; waarop geboden is de geringe som van *f* 1550.
2. Eene hechte en wel onderhoudene HUIZING, met **Tuin** en **Erf**, staande en gelegen nabij de Kerk der Hervormde Gemeente te IJlst, get. Wijk C, lett. M, no. 184, in huurgebruik bij den Heer A. Tuinman Az.; waarop geboden is *f*. 987. — Beide perceelen te aanvaarden den 12 Mei 1855.

HUIZEN TE SIJBRANDABUREN.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, publiek bij strijk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

1. Eene deftige BURGER-HUIZINGE en **Erf**, te Sijbrandaburen, voorzien van: 2 behangene Benedenkamers, een Bovenkamertje, ruime Keuken, SCHIPHUIS, **Bleek** en **Appelhof**, Regenwatersbak en verdere Gerijfelijkheden, tevens ingerigt voor Koemelkerij, geschikt tot het uitoefenen van onderscheidene bedrijven, bewoond door diversen voor *f* 104 per jaar.
2. Eene HUIZINGE en **Erf** aldaar, met 2 Kamers, ruim Voorhuis, Regenwatersbak enz., staande en gelegen aan het Vaarwater naast het vorige perceel; *te veilen in 2 perceelen*; bewoond door de Jong c. s. voor *f* 64 per jaar.
3. Eene in 1852 nieuw gebouwde HUIZINGE en **Erf** aldaar, groot 11 roede 40 el, ingerigt voor Koemelkerij, staande en gelegen aan den Rijdweg en het Vaarwater, bewoond door Hofstra voor *f* 47.50 per jaar.

Allen te aanvaarden 12 Mei 1855 en breeder bij Billetten omschreven.

Wie gading maakt kome bij de provisionele toewijzing op aanstaanden Woensdag den 13 December 1854, 's namiddags 2 uur, ten huize van J. R. v. d. Plaats, op 't Nieuw Tolhuis onder Goenga.

VERKOOP
van eene uitmuntende HEEREN-HUIZINGE
TE *SNEEK*.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, ten verzoeke van den Heer Mr. B. HAGA, Advocaat aldaar, publiek presenteren te verkoopen:

Eene rojale, wel onderhoudene en moderne HEEREN-HUIZINGE, met **Erf, Bleek**, afzonderlijke TURFSCHUUR, vrije STEEG en verdere annexen, staande en gelegen op een aangenamen stand aan de noordzijde van het Kleinzand en aan den Stadswal binnen Sneek, gekwoteerd wijk 1, no. 71, bestaande hoofdzakelijk uit: diverse wel betimmerde en net behangene Woonvertrekken, uitmuntende Keuken enz., en voorzien van Regenwatersbak, Put en verdere commoditeiten, door den eigenaar Mr. Haga voornoemd zelf bewoond.

Te aanvaarden 12 Mei 1855 en **inmiddels uit de hand te koop.**

Wie gading maakt kome op Woensdag den 13 December 1854, 's avonds 7 uur, bij de provisionele toewijzing, ten huize van den Societeitshouder van Heslinga te Sneek.

DEZELFDE NOTARIS zal, op tijd en plaats evengemeld, *finaal* verkoopen (perceel 1 ten verzoeke van Mr. HAGA voornoemd):

1. Eene groote en wel beklante HUIZINGE en VEERHUIS, *het Jouster Veerhuis* genaamd, met **Erf, Bleek** en massale **Steeg**, c. a., aan het Kleinzand binnen Sneek, door F. S. Sijbrandij bewoond; te aanvaarden den 12 Mei 1855; staande op *f* 2200.
2. Eene hechte HUIZINGE en KOEMELKERIJ met ERF c. a., aan den Stadswal nabij de voormalige Noorderpoort binnen Sneek, bewoond door G. T. Huisman c. s., zamen voor *f* 168 per jaar, deels 12 Mei 1855, deels 12 Mei 1856 te aanvaarden; staande op *f* 1600.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, op Woensdag den 13 December 1854, 's avonds 7 uur, ten huize van den Societeitshouder van Heslinga aldaar, provisioneel presenteren te verkoopen:

Eene propere zeer gerijfelijk ingerigte en wel onderhoudene BURGER-HUIZINGE, met **Erf, Bleek** en **Tuin** c. a., staande en gelegen aan het Klein Zand (noordzijde) binnen Sneek, gequoteerd wijk 10, no. 113; in huur bij den Heer Zijnenwartel; te aanvaarden 12 Mei 1855.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, op Woensdag den 13 December 1854, 's avonds 7 uur, ten huize van den Societeitshouder van Heslinga te Sneek, provisioneel presenteren te verkoopen:

Eene prompte, voor weinige jaren nieuw gebouwde HUIZINGE, staande in de Scharnensteeg op den hoek der Gasthuissteeg binnen Sneek, bestaande uit: een Winkel, benevens eene Beneden- en Bovenkamer, met Zolder, verhuurd aan de Weduwe J. D. Visser en IJ. van Akkeren, zamen voor *f* 95 per jaar.

Te aanvaarden 12 Mei 1855.

De Notaris BEEKHUIS, te Buitenpost, zal, op Donderdag den 14 December 1854, 's namiddags 4 uur, ten huize van de Weduwe Wadman aldaar, provisioneel verkoopen:

Eene HUIZING en HERBERG, *de Laatste Stuiver* genaamd, met **Erf** en **Tuin**, aan den Trekweg onder Buitenpost, bij Pieter Jans van Lune in eigen gebruik; 12 Mei 1855 te aanvaarden.

DEZELFDE NOTARIS, zal op tijd en plaats voormeld, provisioneel verkoopen:

2 bunder 32 roede 70 el HOOILAND, gelegen in twee stukken, in het Oost van Buitenpost, ten Zuiden van den Straatweg, gemeente Buitenpost, sectie A, nos. 318 en 359; — direct te aanvaarden.

De Notaris A. A. LAND, te Franeker, zal, op Maandag den 18 December 1854, 's namiddags 3 uur, ten huize van J. de Jager, aldaar, provisioneel verkoopen:

Eene hechte en sterke HUIZING te Schalzum, Kad. gem. Ried, sectie A, no. 1536, groot 3 r. 68, voorzien van ruimen **Timmerwinkel**, 2 Kamers, Zolder, Bak, **Bleek**, bij H. A. Lamsma in eigen gebruik. 12 Mei 1855 te aanvaarden.

MR. J. J. DE SITTER, Notaris te Groningen, gedenkt, op Donderdag den 21 December 1854, des avonds te 7 uren, ten huize van den Kastelein Eekhoff, aan de Groote Markt te Groningen, publiek te verkoopen, om op den 1 Mei 1855 te aanvaarden:

Eene hecht-sterke weldoortimmerde BEHUIZING, voorzien van ruime Graanzolders, geteekend M, 115, zijnde sedert onheugelijke jaren eene zeer beklante **Grutterij**, met daaraan verbonden PAKHUIS en STAL en fraaijen **Tuin** er achter, alles staande en gelegen op eene zeer florissanten stand in de Nieuwe Boteringestraat te Groningen, westzijde, op vrij eigen Grond.

Hierover kan zeer waarschijnlijk *f* 5500 naar 4½ pCt. als 1ste hypotheek blijven uitstaan.

Nadere informatien zijn te bekomen bij voornoemden Notaris.

PUBLIEKE VERKO[OP]
door verandering van Affaire,
VAN
EENE UITMUNTENDE HOUT-AFFAIRE, MET HEEREN-HU[IZINGE] KNECHTSWONING EN VERDERE ANNEXEN, STAANDE GELEGEN AAN DE TREKVAART IN DE NABIJHEID EN ONDER HET BEHOOR DER STAD
HARLINGEN.

De Notaris J. A. ZAAL STROBAND, te Harlingen, zal aldaar, op [..] dagen den 13 December 1854, provisioneel, en den 27 dier maand finaal, des avonds te 7 uur *precies*, in het Koffijhuis „*Roma*", publiek presenteren te koopen, in 3 perceelen, met regt van zamenvoeging:

Ten eersten: Eene extra groote, hechte, sterke en aan de Trekvaart nabij Harlingen wel gelegene **HOUT-AFFAIRE**, bestaande in: Eene uitmuntende HEEREN-HUIZINGE met **Tuin c. a.**, bekend ten Kadaster van de gemeente Harlingen, in sectie A, no. 2078, groot 5 roede 85 el, drie groote ruime [..] ten daaraan grenzende HOUTSCHUREN met eene kleine SCHUUR, [..] bergplaats voor Turf, met daarachter zijnden TIMMERWINKEL, Kadaster als boven, sectie A, no. 2079, groot 12 roede 50 el, benevens eene ten Oosten daaraan grenzende KNECHTSWONING, Kadaster als voren, sectie A, no. 2080, groot 1 roede 35 el.

Ten tweeden: Een GEBOUW, naast de Knechtswoning, waarin eene Smederij wordt uitgeoefend, Kadaster als boven, sectie A, no. 2221, groot 20 el.

Ten derden: Eene in de laatste jaren nieuw gebouwde SCHEEPSTIMMER-WERF met HUIZINGE, ruime TIMMERSCHUUR en daarbij behoorende **Grond**, naast het vorige perceel, Kadaster sectie A, no. 2222, groot 15 roede 50 el en no. 2206, groot 60 el.

Alles in eigendom behoorende aan den Heer Simon Boon te Harlingen, en te aanvaarden den 12 Mei 1855, uitgezonderd het 2de perceel hetwelk den 12 November 1855 zal zijn te aanvaarden.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den Notaris en eigenaar voornoemd.

Belangrijke Verkoop te Sneek.

De Notaris JORRITSMA gedenkt finaal te verkoopen:

a. Eene hechte BURGERHUIZINGE c. a., gelegen aan de Kruizebroedersstraat te Sneek; staande op *f* 3013.
b. Eene dito HUIZINGE, staande aan het Hoogend te Sneek; waarop geboden is *f* 2500.
c. Eene WINKELHUIZINGE, gelegen aan den Ouden Koemarkt aldaar, staande op *f* 2300.
d. Eene HUIZINGE met ERF, staande aan den Stadswal aldaar; waarop geboden is de som van *f* 1011.
e. Eene HUIZINGE, staande aan den Stadswal en Perkshaven aldaar; waarop in 2 perceelen is geboden: 1ste perc. *f* 705 en 2de perc. *f* 650.
f. EEN TWEEDE of de HELFT in een SCHIP en VEER, varende in de Beurt van Sneek op Franeker en vice-versa; waarop geboden is *f* 985.

Wie gading maakt, kome Donderdag 14 December a. s., 's avonds 7 uur, bij T. Sevensma te Sneek.

Uit de hand te koop:

Eene bijkans nieuwe, nette en volledige WINKELBETIMMERING met [..]**laren** en **Planken.** *Franco* te bevragen ten Kantore van Notaris JORRITSMA te Sneek.

VERKOOP VAN EENE HUIZINGE EN SMEDERIJ TE CUBAARD.

De Notaris K. DE JONG Rz., te Wommels, zal, op Woensdagen den 2[.] December 1854, provisioneel en 3 Januarij 1855 finaal, telkens 's namiddags 2 uur, ten huize van Cornelis Binnerts Adema te Cubaard, publiek veilen en verkoopen:

Eene prompte HUIZINGE en wel beklante GROFSMEDERIJ, met **Erf, Bleek** en grooten **Tuin**, te Cubaard, gekwoteerd no. 17, Kadaster gemeente Wommels, sectie E, nos. 390 en 400; bewoond door den eigenaar A. Douma, en zulks in 2 perceelen met regt van zamenvoeging; 12 Mei 1855 te aanvaarden.

Uit de hand te koop

bij FERD. VISSER, Heel- en Verlosk. te Lemmer, in Friesland: Eene **ZATHE** en **LANDEN**, gelegen te St. Nicolaasga, Doniawarstal, groot 56 bunder (153 pondematen), in gebruik bij Kornelis Witteveen; en eene HUIZINGE, waarin 7 Kamers, 1 Keuken, Kelder, annexe Regenwatersbak, STALLING, WAGENHUIS, TUINEN, 2½ bunder WEIDLAND, aan deze Huizinge verbonden een HUIS met 6 Vertrekken en TUINTJE etc. gelegen aan den Straatweg te Lemmer.

Tilburg, 24 November 1854.

MIJNE HEEREN!

Op heden kreeg ik ten mijnen huize een Burger Meisje, ELISABETH VAN DE VEN genaamd en wonende in de wijk Velthoven in Tilburg. Zij verklaarde door de **REVALENTA** van eene maagkwaal genezen te zijn en verzocht mij daaraan de meest mogelijke openbaarheid te geven. Zij is zoo erg geweest, dat zij bijna niets meer nuttigen kon en sedert Paschen had zij niets gebruikt dan gekookte dunne karnemelk en een kopje slappe thee; *twee honderd en twee dagen* heeft zij op dunne karnemelk geleefd! Zij heeft nu eene bus Revalenta van 87½ Ct. en eene van *f* 2 gebruikt en is zoover gevorderd, dat zij weer alles eten kan en alles haar goed bekomt. Zij dankt God voor deze gelukkige uitkomst en wil gaarne medewerken, om den roem van uwe Revalenta te verspreiden.

Ik noem mij met achting, C. H. DOMHOFF.
Aan het Verkoophuis te Amsterdam.

De prijs der **REVALENTA** is:

Kleine Bussen	1 ℔	2 ℔	5 ℔	12 ℔
voor 87½ Ct.	*f* 2.	*f* 3.50.	*f* 8.	*f* 16.
DUBBEL GEZUIVERDE	1 ℔	2 ℔	5 ℔	10 ℔
	f 4.	*f* 7.	*f* 16.	*f* 24.

Hoe grooter de Bus hoe voordeeliger de verhouding tusschen prijs en gewigt. Eene Brochure, die over dit heilmiddel handelt, wordt *gratis* afgegeven. Zij wordt verkocht in onderstaande Dépôts.

Amsterdam, Verkoophuis; Assen, H. P. A. van Gorcum; Bolsward, S. Oosterbaan; Dokkum, A. Schaafsma; Franeker, K. Drager; Gorredijk, S. Zwart; Harlingen, P. L. Mirande Pz.; Hindelopen, David de Jong; Kollum, C. Nihot; Leeuwarden, J. J. van Haagen en A. van Wamel; Makkum, J. B. Boer; Sneek, P. T. Potma; Steenwijk, K. Timmermans, en in de bekende Dépôts in de andere steden.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY
zijn een uitmuntend middel voor de Roos.

Afschrift van eenen brief van den heer Yeates, te Sussex, gedagteekend 4 October 1852, aan den Professor Holloway: „Mijnheer! „Deze dient om u te verklaren dat ik sedert drie maanden eene hevige roos aan het been had, waartegen alle aangewende middelen niets baten. Men gaf mij den raad uwe Zalf en Pillen te beproeven, en de dieet of den leefregel te volgen die daarbij is voorgeschreven. Dit had dan ook het beste gevolg en ik genas volkomen. Ik heb uwe middelen sedert aanbevolen aan eenige anderen in gelijke gevallen welke eveneens hersteld [..]"

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; Mej. de Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; P. T. POTMA, te Sneek; S. G. SWART, te Gorredijk; S. VISSER, te Lemmer; S. S. OO[ST]ERBAAN, te Bolsward; alsmede te Londen, Holloway's Etablissement, Strand 244, en te New-York, 80 Maiden Lane.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.